Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!
Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

№ 28 (7589)
СЕРАДА 23 ЛЮТАГА 1944 г.
Цана 20 кап.

Пад сцягам Леніна, пад вадзіцельствам Сталіна—наперад за поўны разгром нямецкіх акупантаў і выгнанне іх за межы нашай Радзімы!

(З Заклікаў ЦК ВКП(б) да 26-й гадавіны Чырвонай Арміі).

ЗАГАД

Вярхоўнага Галоўнакамандуючага

23 лютага 1944 г. № 16 г. Масква

Таварышы чырвонаармейцы і чырвонафлотцы, сержанты, афіцэры і генералы, партызаны і партызанкі!

26 гадавіну Чырвонай Арміі народы нашай краіны сустракаюць у абстаноўцы гістарычных перамог совецкіх войск над нямецка-фашысцкімі войскамі.

Звыш года Чырвоная Армія вядзе пабеданоснае наступленне, громячы арміі гітлераўскіх захопнікаў і змятаючы іх з совецкай зямлі. За гэты час Чырвоная Армія паспяхова правяла зімовую кампанію 1942—43 г., выйграла летнія сражэнні 1943 г. і разгарнула пабеданоснае зімовае наступленне 1943—44 г. У гэтых бяспрыкладных у гісторыі войнаў кампаніях Чырвоная Армія з баямі прайшла на захад месцамі да 1.700 кілометраў, ачысціла ад ворага амаль $^3/_4$ захопленай ім совецкай зямлі.

У ходзе цяперашняй зімовай кампаніі Чырвоная Армія ліквідавала моцную абарону немцаў на ўсім працягу Дняпра ад Жлобіна да Херсона і тым самым апракінула разлікі немцаў на паспяховае вядзенне зацяжной абарончай вайны на совецка - германскім фронце.

За тры месяцы зімовай кампаніі нашы доблесныя войскі атрымалі буйнейшыя перамогі на правабярэжнай Украіне, завяршылі вызваленне Кіеўскай, Днепрапятроўскай, Запарожскай абласцей, вызвалілі ўсю Жытомірскую, амаль поўнасцю Ровенскую і Кіраваградскую обласці, рад раёнаў Вінніцкай, Нікалаеўскай, Камянец-Падольскай і Валынскай абласцей. Рашучымі дзеяннямі Чырвонай Арміі ліквідаваны спробы нямецкага контрнаступлення ў раёнах Жытоміра, Крывога Рога і Умані. Совецкія войскі зрабілі немцам новы Сталінград на правабярэжжы Дняпра, акружыўшы і знішчыўшы ў раёне Корсунь-Шэўчэнкаўскі дзесяць нямецкіх дывізій і адну брыгаду.

Вялікая перамога атрымана совецкімі войскамі пад Ленінградам. Нашы войскі ўзламалі моцную сістэму доўгачасовых, глыбока эшаланіраваных умацаванняў праціўніка, разграмілі моцную групу нямецкіх войск, поўнасцю вызвалілі Ленінград ад варожай блакады і варварскіх артылерыйскіх абстрэлаў. Совецкія воіны завяршаюць ачышчэнне ад фашысцкіх ізвергаў Ленінградскай і Калінінскай абласцей і ўступілі на зямлю Совецкай Эстоніі.

Разгарнулася масавае выгнанне акупантаў з Совецкай Беларусі: вызвалены амаль поўнасцю Гомельская і Палеская обласці, рад раёнаў Магілёўскай і Віцебскай абласцей.

У неспрыяльных умовах цяперашняй зімы нашы войскі, перамогшы моцныя абарончыя паласы ворага, ЗА ТРЫ МЕСЯЦЫ зімовай кампаніі ачысцілі ад захопнікаў каля 200 тысяч кв. кілометраў совецкай зямлі. Чырвоная Армія адбіла ў ворага звыш 13 тысяч насялёных пунктаў, у тым ліку 82 гарады і 320 чыгуначных станцый. З фашысцкай нявлі вызвалены новыя мільёны совецкіх грамадзян. Нашай Радзіме вернуты важныя сельскагаспадарчыя і прамысловыя раёны з багацейшымі запасамі жалезнай руды і марганца. Немцы пазбавіліся гэтых эканамічна важных раёнаў, за якія яны так адчайна чапляліся.

Цяпер ужо ўсім, павінна быць, ясна, што гітлераўская Германія нястрымна рухаецца да катастрофы. Праўда, умовы вядзення вайны ў гэтай вайне больш спрыяльныя для Германіі, чым у мінулай сусветнай вайне, калі яна з самага пачатку і да канца вайны вяла барацьбу на два фронты. Аднак вялікім мінусам для Германіі з'яўляецца той факт, што Совецкі Саюз у гэтай вайне аказаўся многа мацней, чым старая царская Расія ў мінулай вайне. У першай сусветнай вайне супроць германскага блока ваявалі на двух франтах шэсць вялікіх дзяржаў—Францыя, Расія, Англія, ЗША, Японія і Італія. У цяперашняй вайне на бок Германіі перайшлі Італія і Японія, далучылася да фашысцкага блока Фінляндыя, перабегла Румынія, якая ваявала ў мінулай вайне супроць Германіі, пры гэтым асноўныя сілы Германіі да гэтага часу дзейнічаюць на адным фронце супроць Совецкага Саюза. З гісторыі вядома, што Германія заўсёды выйгрывала войны, калі яна змагалася на адным фронце, і, наадварот, прайгравала вайну, калі яна вымушана была ваяваць на двух франтах. У цяперашняй вайне Германія, ваюючы асноўнымі сіламі на адным фронце супроць СССР, тым не менш не толькі не змагла атрымаць перамогу, але магутнымі ўдарамі ўзброеных сіл Совецкага Саюза аказалася пастаўленай на край катастрофы. Калі Совецкі Саюз адзін на адзін не толькі вытрымаў націск германскай ваеннай машыны, але і нанёс нямецка-фашысцкім войскам рашаючыя паражэнні, то тым больш будзе безнадзейным становішча гітлераўскай Германіі, калі ўступяць у дзеянне галоўныя сілы нашых саюзнікаў і супроць гітлераўскай Германіі разгорнецца магутнае і нарастаючае наступленне армій усіх саюзных дзяржаў.

Нямецка-фашысцкія разбойнікі кідаюцца цяпер у пошуках шляхоў выратавання ад катастрофы. Яны зноў ухапіліся за «татальную» мабілізацыю ў тыле, хоць людскія рэсурсы Германіі вычарпаны. Фашысцкія заправілы прадпрымаюць адчайныя спробы ўнесці разлад у лагер антыгітлераўскай кааліцыі і тым самым зацягнуць вайну. Гітлераўскія дыпламаты носяцца з адной нейтральнай краіны ў другую, імкнуцца завязаць сувязі з прагітлераўскімі элементамі, намякаючы на магчымасць сепаратнага міру то з нашай дзяржавай, то з нашымі саюзнікамі. Усе гэтыя выкруты гітлераўцаў асуджаны на правал, бо ў аснове антыгітлераўскай кааліцыі ляжаць жыццёва важныя інтарэсы саюзнікаў, якія паставілі задачу разграміць гітлераўскую Германію і яе саўдзельнікаў у Еўропе. Іменна гэта агульнасць карэнных інтарэсаў вядзе да ўмацавання баявога саюза СССР, Англіі і ЗША ў ходзе вайны.

Набліжаецца час канчатковай расплаты за ўсе злачынствы, зробленыя гітлераўцамі на совецкай зямлі і ў акупіраваных краінах Еўропы.

Пабеданоснае наступленне Чырвонай Арміі стала магчымым дзякуючы новым працоўным подвігам совецкіх людзей ва ўсіх галінах нашай народнай гаспадаркі. Працоўныя Совецкага Саюза падмацавалі летнія перамогі Чырвонай Арміі на франтах новымі вытворчымі перамогамі ў тыле.

(Працяг на 2-й стар.).

ЗАГАД

Вярхоўнага Галоўнакамандуючага

Рабочыя нашай прамысловасці датэрмінова выконваюць устаноўленыя дзяржавай планы, уводзяць у строй новыя заводы, доменныя печы і электрастанцыі, аднаўляюць у нябачана кароткія тэрміны ў вызваленых раёнах разбураную акупантамі індустрыю. Гераічныя намаганні рабочага класа яшчэ больш умацоўваюць ваенна-матэрыяльную базу Чырвонай Арміі і набліжаюць тым самым час нашай канчатковай перамогі.

Савецкае сялянства дае дзяржаве харчаванне для арміі і гарадоў, сыравіну для прамысловасці, аказвае самаадданую падтрымку Чырвонай Арміі.

Совецкая інтэлігенцыя аказвае прамую кіруючую дапамогу рабочым і сялянам у справе развароту вытворчасці і задавальнення патрэб Чырвонай Арміі.

Працоўныя вызваленых раёнаў з кожным днём пашыраюць дапамогу Чырвонай Арміі — сваёй вызваліцельніцы, уключаючы ў агульны паток грузаў, якія ідуць на фронт, прадукцыю аднаўляемых заводаў і сельскай гаспадаркі.

Няма сумнення ў тым, што совецкі народ і надалей сваёй гераічнай працай і напружаннем усіх сваіх намаганняў забяспечыць бесперапынны рост вытворчых сіл краіны для хутчэйшага і канчатковага разгрому нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Стварэнне новых вайсковых фарміраванняў у саюзных рэспубліках, падрыхтаванае баявым садружаствам народаў СССР у Айчыннай вайне і ўсёй гісторыяй нашай дзяржавы, яшчэ больш умацуе Чырвоную Армію і ўвалье ў яе рады новыя, баявыя сілы.

Таварышы чырвонаармейцы, чырвонафлотцы, сержанты, афіцэры і генералы! Таварышы партызаны і партызанкі!

У вялікай вызваленчай вайне за свабоду і незалежнасць нашай Айчыны вы праявілі цуды гераізму. Чырвоная Армія дабілася рашучага павароту ў вайне ў нашу карысць і цяпер упэўнена ідзе да канчатковай перамогі над ворагам. Вораг церпіць паражэнне за паражэннем. Аднак, ён яшчэ не разбіты. Гітлераўскія разбойнікі, бачучы набліжэнне сваёй пагібелі і непазбежнасць адплаты за ўсе страшэнныя злачынствы, зробленыя імі на нашай зямлі, супраціўляюцца з ярасцю асуджаных. Яны кідаюць у бой апошнія сілы і рэзервы, чапляюцца за кожны метр совецкай зямлі, за кожны выгадны рубеж.

Іменна пагэтаму, як ні вялікі нашы поспехі, мы па-ранейшаму павінны цвяроза ацэньваць сілы ворага, быць пільнымі, не дапускаць у сваіх радах зазнайства, самасупакоенасці, бестурботнасці. Не было яшчэ ў гісторыі войнаў выпадку, каб вораг сам скочыў у бяздонне. Каб выйграць вайну, трэба падвесці праціўніка да бяздоння і спіхнуць яго туды. Толькі няўхільна нарастаючыя ў сваёй сіле сакрушальныя ўдары могуць зламаць супраціўленне ворага і прывесці нас да канчатковай перамогі. Для гэтага неабходна працягваць удасканальваць баявую вывучку байцоў і ваеннае майстэрства камандзіраў нашай арміі. Абавязак Чырвонай Арміі— кожны дзень узнімаць вышэй сваё ваеннае майстэрства, няспынна і старанна вывучаць тактыку ворага, умела і своечасова разгадваць яго каварныя выкруты, супрацьстаўляць варожай тактыцы нашу больш дасканалую тактыку. Неабходна, каб баявы вопыт і дасягненні перадавых часцей і злучэнняў Чырвонай Арміі сталі здабыткам УСІХ нашых войск, каб УСЯ Чырвоная Армія, УСЕ яе байцы і афіцэры навучыліся біць ворага па ўсіх правілах сучаснай ваеннай навукі.

Таварышы чырвонаармейцы і чырвонафлотцы, сержанты, афіцэры і генералы, партызаны і партызанкі!

Вітаючы і віншуючы Вас з 26-й гадавінай Чырвонай Арміі, ЗАГАДВАЮ:

1. Усяму радавому і сержанцкаму саставу—пехацінцам, мінамётчыкам, артылерыстам, лётчыкам, танкістам, сапёрам, сувязістам, кавалерыстам—працягваць нястомна ўдасканальваць сваё баявое майстэрства, поўнасцю выкарыстаць нашу цудоўную баявую тэхніку, біць ворага, як б'юць яго нашы слаўныя гвардзейцы, дакладна выконваць загады камандзіраў, умацоўваць дысцыпліну і парадак, павышаць арганізаванасць.

2. Афіцэрам і генералам усіх родаў войск — удасканальваць майстэрства ваджэння войск, тактыку манеўравання, справу ўзаемадзеяння ўсіх родаў войск у ходзе бою, смялей і шырэй укараняць у баявую практыку вопыт перадавых гвардзейскіх часцей і злучэнняў, узняць на вышэйшую ступень культуру работы штабаў і вайсковых тылоў, усямерна паляпшаць і развіваць нашу разведку.

3. Усёй Чырвонай Арміі—умелым спалучэннем агню і манеўра ўзламваць варожую абарону на ўсю яе глыбіню, не даваць ворагу перадышкі, своечасова ліквідаваць варожыя спробы контратакамі затрымаць наша наступленне, умела арганізаваць праследаванне ворага, не даваць яму вывазіць тэхніку, смелым манеўрам ахопліваць флангі варожых войск, прарывацца ў іх тылы, акружаць войскі праціўніка, драбіць іх і знішчаць, калі яны адмаўляюцца скласці зброю.

4. Партызанам і партызанкам —узмацніць дапамогу Чырвонай Арміі, нападаць на штабы і гарнізоны праціўніка, граміць яго тылы, разбураць яго камунікацыі і сувязь, пазбаўляць яго магчымасці падцягваць рэзервы.

5. У азнаменаванне вялікіх перамог, атрыманых узброенымі сіламі совецкай дзяржавы на працягу мінулага года, сёння, 23 лютага, у дзень 26-й гадавіны Чырвонай Арміі, у 18 гадзін у Маскве, Ленінградзе, Кіеве, Днепрапятроўску, Гомелі, Растове салютаваць доблесным войскам Чырвонай Арміі дваццаццю артылерыйскімі залпамі.

Слава нашай пабеданоснай Чырвонай Арміі!

Слава совецкай зброі!

Слава нашым адважным партызанам і партызанкам!

Няхай жыве наша Вялікая Совецкая Радзіма!

Няхай жыве наша Усесаюзная Комуністычная Партыя—натхніцель і арганізатар вялікіх перамог Чырвонай Арміі!

Смерць нямецкім захопнікам!

Вярхоўны Галоўнакамандуючы
Маршал Совецкага Саюза І. СТАЛІН.

ЗАГАД

Вярхоўнага Галоўнакамандуючага

Генералу арміі МАЛІНОЎСКАМУ

Войскі 3-га **Украінскага** фронта, у выніку наступлення, сёння, 22 лютага, штурмам авалодалі горадам **Крывы Рог** і раёнам Крываражскіх руднікоў—вялікім прамысловым цэнтрам Украіны і важным апорным пунктам абароны немцаў.

У баях за авалоданне горадам **Крывы Рог** вызначыліся войскі генерал-лейтэнанта **Глаголева,** генерал-лейтэнанта **Шарохіна**, генерал-маёра **Котава**, генерал-маёра **Касабуцкага,** генерал-маёра **Кузняцова,** артылерысты генерал-лейтэнанта артылерыі **Нядзеліна,** генерал-маёра артылерыі **Аляксеенка,** генерал-маёра артылерыі **Хітроўскага,** генерал-лейтэнанта артылерыі **Вазнюка** і лётчыкі генерал-лейтэнанта авіяцыі **Судзец** і генерал-маёра авіяцыі **Толсцікава.**

У азнаменаванне атрыманай перамогі злучэнні і часці, якія найбольш вызначыліся ў баях за вызваленне горада **Крывы Рог,** прадставіць да прысваення назвы **«Крываражскіх»** і да ўзнагароджання ордэнамі.

Сёння, 22 лютага, у 22 гадзіны сталіца нашай Радзімы **Масква** ад імені Радзімы салютуе доблесным войскам 3-га Украінскага фронта, якія авалодалі горадам **Крывы Рог,**—дваццаццю артылерыйскімі залпамі з двухсот дваццаці чатырох гармат.

За выдатныя баявыя дзеянні **аб'яўляю падзяку** ўсім кіруемым Вамі войскам, якія ўдзельнічалі ў баях за вызваленне горада **Крывы Рог.**

Вечная слава героям, якія загінулі ў барацьбе за свабоду і незалежнасць нашай Радзімы!

Смерць нямецкім захопнікам!

Вярхоўны Галоўнакамандуючы
Маршал Совецкага Саюза І. СТАЛІН.

22 лютага 1944 года.

АД СОВЕЦКАГА ІНФОРМБЮРО

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 22 ЛЮТАГА

На працягу 22 лютага на паўднёвы захад і на поўдзень ад **Луга** нашы войскі вялі наступальныя бai, у ходзе якіх занялі некалькі насялёных пунктаў і сярод іх **Букіна** (10 кіламетраў на паўночны ўсход ад **Стругі Красныя), Сегліцы, Малыя і Бальшыя Льзі, Дзерціны, Баратно, Відоні.**

На паўднёвы захад і на поўдзень ад возера **Ільмень** нашы войскі працягвалі развіваць паспяховае наступленне і з баямі занялі больш 200 насялёных пунктаў, у тым ліку **Дубрава, Грэбня, Апраксіна, Марына, Сарокіна, Міхайлаўскі** (16 кіламетраў на ўсход ад **Дно), Новае Панкратава, Круцец, Глухая Гарушка, Барава, Пераходы, Гусева, Вашкава, Бальшая і Малая Пухава** і чыгуначныя станцыі **Мякава, Марына.**

На захад і на паўднёвы захад ад горада **Холм** нашы войскі з баямі прасоўваліся наперад і занялі больш 100 насялёных пунктаў, у тым ліку **Мазуры, Горкі Лесавыя, Заход, Усадзьба, Іванісава, Сялебіна, Палашуціна.**

Войскі 3-га **Украінскага** фронта, працягваючы наступленне, пасля жорсткіх баёў зламалі супраціўленне праціўніка і 22 лютага штурмам авалодалі вялікім прамысловым цэнтрам Украіны горадам **Крывы Рог.**

На другіх участках фронта—разведка, артылерыйска-мінамётная перастрэлка і ў радзе пунктаў бai мясцовага значэння.

На працягу 21 лютага нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 48 нямецкіх танкаў. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 8 самалётаў праціўніка.

Страты праціўніка і трафеі нашых войск у выніку ліквідацыі наступлення немцаў у раёне на поўдзень ад Звенігародка

Пачынаючы з 5 лютага, нямецкае камандаванне, сцягнуўшы з другіх участкаў фронта ў раён на паўднёвы захад ад Звенігародка 8 танкавых і некалькі пяхотных дывізій, прадпрыняла адчайныя спробы ўдарам звонку прарвацца да акружаных у раёне Корсунь-Шэўчэнкаўскі нямецкіх войск.

Цаною вялікіх страт ворагу ўдалося пязначна ўклініцца ў баявыя парадкі нашых войск на поўдзень ад Звенігародкі. Як вядома, сустрэўшы рашучае супраціўленне совецкіх войск, знясіліўшы і абяскровіўшы сябе ў гэтых баях, немцы не змаглі аказаць дапамогі сваёй акружанай групіроўцы і 17 лютага яна была поўнасцю ліквідавана нашымі войскамі.

Пасля ліквідацыі акружанай групіроўкі немцаў у раёне Корсунь-Шэўчэнкаўскі нашы войскі абрушылі ўдар супроць нямецкіх войск, якія спрабавалі дапамагчы сваім акружаным войскам, і ў чатырохдзённых баях панеслі немцам новае сур'ёзнае паражэнне, якое ператварылася ў разгром немцаў.

За час баёў з 5 па 21 лютага нашы войскі панеслі нямецкім войскам, якія наступалі з раёна на поўдзень ад Звенігародка, наступныя страты:

Знішчана: самалётаў — 329, танкаў — 827, аўтамашын — 1.638, гармат—446. Праціўнік у гэтых баях страціў забітымі да 27.000 сваіх салдат і афіцэраў.

Захоплена: танкаў — 115, гармат — 270, аўтамашын — 1.850, бронетранспарцёраў і бронемашын—50, штабных аўтобусаў—10. Узята палонных да 1.500 чалавек.

Совінформбюро.

ЗА БЕЛАРУСЬ

Сёння, у дзень 26-годдзя Чырвонай Арміі, успамінаюцца шматлікія бai, неспакойныя дні і бяссонныя ночы. І заравы пажарышчаў, і радасныя твары вызваленых ад немцаў совецкіх людзей.

Пяць разоў я ранены на гэтай вайне, з іх двойчы—у 1943 годзе.

Апошні раз мяне раніла на Дняпры. Я ў ліку першых фарсіраваў гэтую водную перашкоду, каб уступіць на зямлю роднай Беларусі. І цяпер я ў радах воінаў, якія крок за крокам вызваляюць беларускую зямлю ад нямецкіх захопнікаў. І мне не страшны ні раненні, ні сама смерць, абы толькі змагацца з чэсцю, абы толькі перамагчы ворага.

Герой Совецкага Саюза
старшы лейтэнант
М. КРЫМАЎ.

За Совецкую Айчыну ідуць у бой сыны ўсіх народаў Совецкага Саюза. Няхай жыве Чырвоная Армія—армія брацтва і дружбы народаў СССР!

(З ЗАКЛІКАЎ ЦК ВКП(б) ДА 26-й ГАДАВІНЫ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ).

СЯМ'Я ВОІНАЎ

Радасна і шчасліва жыла наша сям'я да вайны. Я вучыўся ў Мінскім педінстытуце, брат Андрэй працаваў у Пінску на водным транспарце, бацькі жылі ў калгасе на Магілёўшчыне, сёстры Клава і Аня вучыліся ў школе.

Началася вайна. Я і брат мой Андрэй пайшлі ў Чырвоную Армію, а калі прышлі немцы, бацькі пайшлі ў партызаны. Два гады мы хадзілі па дарогах вайны, білі немца, набліжаючы дзень вызвалення Беларусі. Не было вестак ад бацькоў, і нашыя сэрцы часта трывожыліся за іх.

Совецкі ўрад высока ацаніў пашы баявыя заслугі і ўзнагародзіў мяне і брата Андрэя ордэнамі Чырвонай Звязды і медалямі «За абарону Ленінграда».

Калі Чырвоная Армія вызваліла Хоцімскі раён, мы даведаліся, што наша сям'я геройчна змагалася ў партызанскім атрадзе. Немцы абрабавалі нашу гаспадарку. Маці і сястра Аня доўга пакутвалі ў канцлагеры, але ім удалося вырвацца з фашысцкіх кіпцюроў.

Цяпер наша сям'я працуе ў калгасе. Няма толькі маёй 15-гадовай сястры Клавы. Яна была сувязной у партызан і адпойчы яе схапілі немцы...

Сёння ў дзень 26-й гадавіны Чырвонай Арміі я клянуся быць бязлітасным да ворага, жорстка адпомсціць яму за маю сястру Клаву.

Лейтэнант-ордэнаносец
Ефім ТАРАРУХА.

СУМЕСНЫМІ ЎДАРАМІ

Яшчэ ў самым пачатку партызанскай дзейнасці, у сваім пісьме сакратару ЦК КП(б)Б таварышу Панамарэнка мы пакляліся помсціць нямецка-фашысцкім гадам.

І мы пайшлі ў бой. Паляцелі пад адкос варожыя эшалоны. Ірваліся на мінах аўтамашыны, падалі дзесяткі і сотні гітлераўцаў, скошаных бязлітаснымі партызанскімі кулямі. У партызанскую барацьбу ўключылася ўсё насельніцтва нашага Суражскага раёна.

За два гады бязлітаснай і няспыннай барацьбы ў тыле ворага сіламі нашай партызанскай брыгады знішчана больш 9.300 нямецкіх салдат і афіцэраў, пушчаны пад адкос 24 воінскія эшалоны з жывой сілай і тэхнікай ворага, падарвана і разбіта 437 аўтамашын, спалена і ўзарвана 213 чыгуначных і шасейных мастоў.

Мы выратавалі ад нямецкай катаргі і перапраўлілі праз лінію фронту ў совецкі тыл да 10.000 мірных жыхароў. Адначасова мы адмабілізавалі ў тыле ворага і перадалі часцям Чырвонай Арміі 5.000 чалавек.

Нядаўна бағ Чырвонай Арміі на Віцебскім напрамку адбываліся пры непасрэдным удзеле як нашага, так і суседніх партызанскіх злучэнняў. Сумеснымі сіламі мы разграмілі дзесяткі нямецкіх гарнізонаў, знішчылі сотні гітлераўскіх салдат.

Найбольш важнай была аперацыя па прарыву варожай абароны на вялікім участку. Чырвоная Армія пры актыўнай падтрымцы нашых партызан тады прарвала доўгачасовую абарону немцаў на значную шырыню па фронту. Партызаны нашага злучэння разграмілі роту гітлераўцаў, рассеялі многія групы нямецкіх салдат, вызвалілі дзесяткі насялённых пунктаў.

Палкоўнік Якаў ЗАХАРАЎ,
камандзір першай Беларускай партызанскай брыгады, ордэнаносец.

А. СУРКОВ

ВПЕРЁД, БОЕВЫЕ ДРУЗЬЯ!

От грозных твердынь Сталинграда
Мы вышли за Дон и Донец.
Гремит за Днепром канонада,
За Припятью свищет свинец.

Метели в степи закипают.
Снега на пути глубоки.
И ночью и днём наступают
Гвардейские наши полки.

И крепнет от боя до боя
Гвардейская наша семья.
На запад,
На запад, герои!
Вперёд, боевые друзья!

В порывах февральской метели
Мы путь пробиваем штыком.
И Сталин в походной шинели
Идёт перед нашим полком.
Он в наших солдатских колоннах
Идёт с пехотинцами в ряд,
Гвардейские наши знамёна
Огнём его славы горят.

И крепнет от боя до боя
Гвардейская наша семья.
На запад,
На запад, герои!
Вперёд, боевые друзья!

Мы платим за слёзы и горе
Врагу отрезаем пути.
Кровавой разбойничьей своре
От наших штыков не уйти.
По свежему вражьему следу
Выходят в атаку стрелки.
В огне добывают победу
Гвардейские наши полки.

И крепнет от боя до боя
Гвардейская наша семья.
На запад,
На запад, герои!
Вперёд, боевые друзья!

МЫ ПРЫШЛІ ДА ЦЯБЕ, БЕЛАРУСЬ!

Суровы шлях наш у вялікай Айчыннай вайне. Сотні кіламетраў мы прайшлі з жорсткімі баямі, пакуль не ўступілі на тваю свяшчэнную зямлю, Беларусь.

Мы заўсёды думалі аб табе, Беларусь. Гэта думка натхняла нас у баю і ўмацоўвала нашу волю да перамогі. Мы бачылі і чулі цябе праз густыя сталінградскія завірухі, праз дым і руіны Ліўнаў, праз пажарышчы Чарнігава. І наша сэрца ірвалася наперад, наш напор узрастаў з кожным днём—мы спяшаліся да цябе на дапамогу, на выратаванне.

Мы бачым, што немцы натварылі на тваёй зямлі, Беларусь. Мы глядзім на спаленыя і знішчаныя вёскі, на голыя, парослыя быллём палі. Толькі ў лясах бурліла і бурліць баявое жыццё тысяч тваіх сыноў і дачок—партызан і партызанак. Яны бязлітасна б'юць фашысцкіх бандытаў.

Ты чуеш наш магутны паход, родная маці-Беларусь? Гудзе зямля пад жалезным крокам Чырвонай Арміі, арміі-вызваліцельніцы. Гэта спяшаюцца твае сыны, каб вырваць цябе з фашысцкай няволі.

Мы ідзем, спяшаемся, бо нас чакае акрываўленая сталіца — Мінск, нас чакаюць Брэст і Беласток.

У баях за Сталінград мы гартавалі свае сэрцы, накаплівалі баявы вопыт. У баях за Нежын, а затым за Гомель расло наша ўменне і памнажаліся нашыя сілы. Не дарэмна мы носім гордае і ганаровае імя—Нежынскіх. Не дарэмна на баявым сцягу нашым яркім рубінам зззяе ордэн Чырвонага Сцягу. Радзіма ўзнагародзіла нас за храбрасць і мужнасць у баях за вызваленне тваіго першага горада—Гомеля.

Не ўцячы паганай немчуры ад расплаты! За твае гора і слёзы, за кроў і смерць лепшых сыноў і дочак тваіх заклятый вораг паплоціцца жыццём. Ён загіне ад нашага святога гневу!

Нас натхняе ў барацьбе непераможны сцяг Леніна, нас вядзе да перамогі вялікі палкаводзец і правадыр таварыш Сталін. Нам Радзіма дала лепшую ў свеце зброю. У нашых сэрцах гарыць смяртэльная нянавісць да ворага. Наша вернасць Айчыне—мацней сталі. Наша храбрасць у бая—мацней скалы.

Мы пераможам!

По даручэнню лётчыкаў Беларускага фронта пісьмо падпісалі:

Маёр П. Г. ПЛОХАЎ, узнагароджаны чатырма ордэнамі; Герой Совецкага Саюза капітан Г. І. ІГНАШКІН; капітан І. А. ЛАЗЕНКА, кавалер ордэна Суворава III ступені; старшы лейтэнант Д. І. СМІРНОЎ, двойчы ордэнаносец; лейтэнант Н. С. ЛАЦКОЎ, двойчы ордэнаносец; маёр А. А. МАХУН, ордэнаносец; малодшы лейтэнант Ю. П. ШЛЫКАЎ, кавалер ордэна Айчыннай вайны I ступені; падпалкоўнік Н. К. ЛЫСЕНКА, кавалер ордэна Суворава III ступені, узнагароджаны чатырма ордэнамі; лейтэнант Е. І. ГУБІН, тройчы ордэнаносец; лейтэнант М. І. РУМЯНЦАЎ, двойчы ордэнаносец; малодшы лейтэнант Л. А. МАСЛЕННІКАЎ, двойчы ордэнаносец; маёр А. Д. СВІСТУНОЎ, ордэнаносец; лейтэнант Н. БАЛАКІРАЎ, тройчы ордэнаносец.

Стойкасць

Узводы адзін за адным асцярожна выбіраліся на бруствер і, распластаўшыся на зямлі, паўзлі ў змрок, да наднежжа вышыні, якую яны павінны былі штурмаваць.

Пачало світаць. Шэрая імгла хутка рассейвалася. Нямецкія наглядальнікі маглі заўважыць байцоў. І ў той момант, калі байцы і афіцэры адчулі, што далей чакаць немагчыма, у неба ўзвіліся ўмоўныя зялёныя ракеты. Схілы вышыні ажылі, напоўніліся глухім і няясным шорахам. Пачуліся ўзрывы гранат, стукат аўтаматаў, крыкі «ура!», «наперад!».

Усё змяшалася ў рукапашнай схватцы.

Камандзір аддзялення старшы сяржант Аляксандр Котаў—моцнага складу беларускі хлопец, з задуменнымі шэрымі вачыма, ускочыў на бруствер нямецкай траншэі адначасова са сваімі байцамі. Злева змагаўся ўзвод другой роты. Там нічога нельга было распазнаць. Справа з-за павароту траншэі выбеглі немцы.

— Бі іх!—крыкнуў Котаў і, кінуўшы ў немцаў дзве гранаты, рынуўся ўніз.

Аддзяленне рушыла за ім. Котаў пабег направа. Па плану ўзвод павінен быў заняць самую правую траншэю, што паблізу збітага снарадамі дуба. Вось зямлянка. Гранату туды і аўтаматную чаргу. Вось траншэя. Зноў гранату і зноў аўтаматную чаргу.

Немцы супраціўляліся ўпорна. Яны адыходзілі, але з-за кожнага павароту траншэі кідалі гранаты, стралялі з аўтаматаў. У старшага сяржанта вышлі ўсе гранаты. Ён падабраў некалькі штук тутэйка на полі і кідаў іх цяпер толькі наверняка. Бой не сціхаў ні на хвіліну. Камандзір узвода лейтэнант Сокалаў быў цяжка паранены.

— Прымай камандаванне, чуеш!—цяжка дыхаючы, сказаў ён Котаву.— Наперад вядзі людзей.

— Ёсць! — адказаў пахаду старшы сяржант і павёў узвод наперад, да разбітага снарадамі дуба.

Прасоўвацца наверсе было немагчыма. Немцы адкрылі моцны кулямётны агонь. Прышлося працягваць траншэйны бой. Калі ўзвод дасягнуў свайго рубяжа і пачаў замацоўвацца, Котаву паказалася, што ад пачатку атакі прайшло самае малое палавіна дня. Ён паглядзеў на неба і з здзіўленнем заўважыў, што поўнае світанне яшчэ не наступіла.

З'явіўся шустры сувязны ефрэйтар Фордчанка.

— Дзе лейтэнант Сокалаў?

— Паранены. Камандую я. Далажы камандаванню, што рубеж занялі, замацоўваемся,—адказаў Котаў. —А таксама далажы, што гранат у нас няма...

— Далажу,—сказаў Фордчанка,—а вам перавязвацца трэба. У вас увесь твар у крыві... І левы рукаў таксама...

Зацішна было нядоўгім. Байцы занятыя ачысткай і паглыбленнем траншэяў яшчэ не паспелі агледзецца, як над траншэямі з шыпеннем праняслісь першыя нямецкія снарады. Немцы паставілі паміж нашым пярэднім краем і вышыняй магутны агнявы заслон, а вышыню пачалі закідваць мінамі. Абстаноўка склалася сур'ёзная. Вораг насядаў, імкнучыся адрэзаць узвод ад батальёна.

Пасля трэцяй контратакі на ўвесь узвод засталося толькі шэсць гранат. Старшы сяржант узяў сабе дзве гранаты і па адной даў старшаму сяржанту Васільеву і чырвонаармейцам Муравейнікаву, Іванову, Дзяйсаву.

У мінуту перадышкі Котаў сказаў Муравейнікаву:

— Цяпер застаецеся, а я хутка вярнуся.

Да камандзіра роты ён прыбег запыхаўшыся. Яго грудзі і левы рукаў гімнасцёркі былі ў крыві. На галаве расхрысталася акрываўленая павязка.

— Таварыш старшы лейтэнант! Няма гранат,—далажыў ён.

— У нас таксама зараз вышлі гранаты, — адказаў камандзір роты. —А стаяць трэба. Грудзьмі стаяць.

— Ёсць грудзьмі стаяць!—сказаў Котаў і, рэзка павярнуўшыся, вышаў.

— Гранат, таварышы, няма,—паведаміў ён, вярнуўшыся на свой рубеж.—Гранаты хутка прышлюць. А пакуль-што будзем адбівацца.

Дзяйсаў, Іваноў і Васільеў прамаўчалі. Муравейнікаў прагаварыў:

— Мы людзі рускія... Ты камандуй, старшы сяржант.

Котаў, каб падбадзёрыць байцоў, дадаў:

— Нам дзве скрынкі прышлюць.

— Ты вось глядзі, да нас бяец другой роты прыбудзіўся,—сказаў Муравейнікаў.

— Папаўненне ці што,—заўважыў Котаў і прыняўся растаўляць людзей.

Калі ўсе накіраваліся на свае ўчасткі, Котаў крыкнуў ім:

— Над нямецкія гранаты не нападаць! Ухіляцца, зразумела? Каб нікога не паранілa.

Немцы, асмялеўшыя, паказаліся з-за павароту траншэі. Котаў малой сапёрнай лапаткай рассек галовы двум гітлераўцам. У гэтую мінуту прыбылі гранаты.

— Жывём! — крыкнуў сяржант. —Цяпер мы каго хочаш адаб'ём.

Пётр НІКІЦІН.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ.

Так ажывае калгас

Танюсенька звінелі шыбы. З усходу чуліся гарматныя выбухі. Над вёскай кружыліся самалёты з роднымі чырвонымі зоркамі. Гэта магутным поступам ішла Чырвоная Армія.

Немцы лавілі людзей і гналі на захад, у Нямеччыну. Калгаснікі пакідалі вёскі і хаваліся. Так было і ў пасёлках Новы свет, Лебядзёўка, Новае жыццё. Апусцелі хаты. Рэшткі ўцалелага ад немцаў багацця схаваны.

Як толькі прыйшла Чырвоная Армія, з усіх бакоў пачалі збірацца людзі. Першай у Лебядзёўку прыбегла Фядора Ліпенка. Яна не паверыла сваім вачам. Пасёлкаў не было. Вецер раздзімаў галавешкі, сіні едкі дым віўся на папялішчах.

Мінула некалькі дзён. Людзі сталі будаваць прытулак. Выкапала зямлянку Фядора. Цяжка было. З ёй васьмігадовы сынок Колька, ды старая маці, якой за 80 пераваліла. Муж загінуў на фронце, а старшы сын Павел помсціць за бацьку. Вось і ўся яе сям'я.

Вечарам сабраўся сход. Як вулей, гудзела зямлянка, перапоўненая старымі ды жанчынамі. Гэта быў першы сход пасля вызвалення. Меркавалі, як лепш аднавіць калгасную гаспадарку.

Абралі праўленне. Рэвізійную камісію. Кожную кандыдатуру падрабязна абмяркоўвалі. Калгас рашылі называць па-даўнейшаму — імснем Міхаіла Іванавіча Калініна. Хацелася, каб усё было так, як да вайны.

Калгасны сход рашыў дапамагчы фронту. Хацелася падзякаваць Чырвонай Арміі за вызваленне. Так нарадзілася думка аб продажы хлеба дзяржаве.

За назначны час калгаснікі прадалі дзяржаве 70 пудоў мяса, 1.020 пудоў зерня, 1.830 пудоў бульбы.

Ішлі дні. Трэба было думаць аб сяўбе. Старшыня калгаса Фёдар Цімашэнка распрацаваў план. Абмеркавалі на праўленні, агульным сходзе. Рашылі—спачатку будаваць канюшню і свіран.

Калгасны свіран з'явіўся першым будынкам у вёсцы. У новыя засекі засыпаў сваё зерне Лаўрэн Цімошын, бацька совецкага лётчыка. За ім прывёз насенне 70-гадовы Васіль Карпенка, у якога два сыны на фронце. Засекі напаўняліся збожжам. Ссыпалі столькі, каб засеяць усю патрэбную плошчу.

Тым часам пабудавалі і канюшню. Калгаснікі прывялі коней. Яны адкапалі вядомыя толькі ім таямніцы з зернем. За некалькі дзён для калгасных коней было сабрана 540 пудоў аўса і каля 600 пудоў бульбы.

Пачалася праца, напружаная і старанная. Жонка франтавіка Хрысціна Карпянкова пачала прывучаць сваю карову хадзіць у ярме, каб вясной запрэгчы ў плуг.

— Не пасеем без кароў,—гаворыць яна калгасніцам. —А жыць мы хочам добра. Значыць і сеяць пабольш трэба.

Яе прыклад перанялі і другія калгаснікі.

Калгаснікі рашаюць цяжкія задачы. Вольныя людзі зробяць усё. Яны пабудавалі свіран, канюшню, некалькі дамоў, кладовую. Зараз заканчваецца рамонт сельгасінвентара, пачалі вывозіць гной на поле.

Так на руінах і папялішчах па волі совецкіх патрыётаў адраджаецца калгас.

Васіль ПЫЖКОЎ.

ДОБРУШСКІ РАЁН.

У ЧЭСЦЬ СВЯТА

Рабочыя фабрыкі «Везувій» з дня ў дзень павышаюць прадукцыйнасць працы. 21 лютага рабочыя выпусцілі 800 запалкавых кніжачак звыш плана. У спаборніцтве, прысвечаным 26-й гадавіне Чырвонай Арміі, вызначыліся стаханаўцы Пугачоў, Сілітрынікаў, занятыя на разборцы катла, слесар Вяршкоўскі, механік Калеснікаў, работніцы Алешка, Мамчыг, Стольнікава, Міхалькова, якія з дня ў дзень перавыконваюць свае заданні.

21 лютага пасля работы на камбінаце быў склікаць агульны сход для азнаменавання юбілея. Усе з вялікай увагай праслухалі даклад тав. Шапіла аб баявым шляху Чырвонай Арміі.

Начальнік механічнай майстэрні тав. Калеснікаў, тт. Карпелюк і Шыраева ў сваіх выступленнях выказалі сардэчную падзяку Чырвонай Арміі за вызваленне ад нямецкага іга і далі слова працаваць, не пакладаючы рук.

С. ІГАРАЎ.

Што ўбачым на экране

Беларуская кантора Галоўкінапраката атрымала яшчэ 92 копіі фільмаў. У кінотэатрах Гомеля, Нова-Беліцы, Мозыра і іншых гарадоў, а таксама ў радзе калгасаў будуць дэманстравацца карціны «Актриса», «Жди меня», «Подводная лодка Т-9», «Новые похождения Швейка», «Насреддин в Бухаре», «Моя любовь», «Оборона Царицына», «Валерий Чкалов», «Таинственный остров».

Чакаецца атрыманне новых, якія нядаўна выпушчаны на экран, фільмаў «Фронт» па вядомай п'есе Аляксандра Карнейчука і «Радуга» па аповесці Ванды Васілеўскай.

П'еса аб партызанах Палесся

Намеснік дырэктара Першага Беларускага Дзяржаўнага ордэна Чырвонага Сцягу тэатра тав. Гайдарын нам паведаміў:

— 26-ю гадавіну Чырвонай Арміі наш тэатр адзначае выпускам новай пастаноўкі—п'есы беларускага драматурга Яўгенія Рамановіча «Палешукі». Працу над п'есай тэатр распачаў у пачатку 1944 года. Паставіў спектакль народны артыст БССР Е. Міровіч. П'еса «Палешукі» расказвае аб партызанскім руху на Палессі, аб калгасніках, рабочых, партыйных работніках, інтэлігентах, якія самааддана змагаюцца супроць нямецкіх акупантаў.

Мастацкае афармленне спектакля належыць галоўнаму мастаку тэатра Ушакову. Музыка напісана кампазітарам Е. Цікоцкім.

Першы Белдзяржтэатр праводзіць вялікую ваенна-шэфскую работу ў Чырвонай Арміі і ў шпіталях.

Аднначасова са сваёй бягучай працай тэатр рыхтуе зараз брыгаду з вядучых артыстаў, якая выедзе ў вызваленыя раёны БССР для мастацкага абслугоўвання працоўных, а таксама байцоў і камандзіраў Беларускага фронта.

МІЖНАРОДНАЯ ІНФАРМАЦЫЯ

ДЗЕЯННІ АВІЯЦЫІ САЮЗНІКАЎ

ЛОНДАН, 22 лютага. (ТАСС). Як афіцыйна паведамляюць, у час налёта амерыканскіх бамбардыроўшчыкаў на Германію 20 лютага было збіта 126 самалётаў праціўніка.

Побач з іншымі пунктамі бамбардыроўцы падвергліся ваенныя збудаванні Растока на Балтыйскім узбярэжжы Германіі.

Учора ў налёце на германскія авіяцыйныя заводы зноў удзельнічалі даволі вялікія злучэнні цяжкіх бамбардыроўшчыкаў. Бамбардыроўцы падвергліся найбольш важныя аэрадромы і рамонтныя авіябазы ў Паўночна-Заходняй Германіі: два авіяцыйныя заводы ў Брауншвейгу, Гановеры, аэрадромы ў Брамшэ, Лінгене і радзе іншых пунктаў. У паветраных баях былі збіты 33 варожыя самалёты.

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ Ў ІТАЛІІ

ЛОНДАН, 22 лютага. (ТАСС). Галоўная стаўка войск саюзнікаў у Італіі паведамляе, што ў ноч на 21 лютага група кацераў праціўніка спрабавала наблізіцца да Анцыо, але была рассеяна амерыканскімі вартавымі караблямі. Адзін кацер падбіты снарадам і ўзарваўся, другі, як мяркуюць, выкінуўся на бераг.

Авіяцыя працягвала бамбардыроўку варожых ваенных аб'ектаў.

БАІ Ў ЮГАСЛАВІІ

ЖЭНЕВА, 22 лютага. (ТАСС). Як паведамляюць з Югаславіі, часці народна-вызваленчай арміі вядуць упорныя баі з гітлераўцамі, усташамі і чэтнікамі ва Ўсходняй Босніі, паблізу Рагацы. У Славеніі, у ваколіцах Нова-Места разгромлена германская калона колькасцю ў 600 чалавек.

Часці народна-вызваленчай арміі разбілі ў Ліке варожы полк. У раёне Тураполля брыгада народна-вызваленчай арміі разграміла некалькі сот усташоў, узяла ў палон 40 варожых салдат і захапіла многа ваеннай маёмасці.

ДАРОГАЮ ВАЙНЫ

(Навела)

Наставала гэта ўрачыстарадасная хвіліна ў падраздзяленні гвардыі старшага сержанта Макара Васілёнка нечакана. Звычайна гэта было пасля таго, як вусаты лістаносец, аб якім казалі, што за свой век ён ужо два разы мог на неба схадзіць, прыносіў лісты. Іх чыталі ўслых. Разам радаваліся, смяяліся, сумавалі.

Толькі Макар Васілёнак імкнуўся ўнікаць такіх урачыста радасных хвілін. Звычайна ён выходзіў з бліндажа, а калі гэта не ўдавалася, то зашываўся ў кут і чакаў моманту, калі можна будзе гутарку павярнуць у іншым кірунку. Байцы ведалі, што ў Макара—іх баявога ордэнаноснага камандзіра—горка на душы. За ўвесь час вайны ён яшчэ ні ад каго не атрымліваў ліста. Ведалі, што дзесьці ў Беларусі, на Палессі, ёсць вёска Мікалаеўшчына, што ў гэтай вёсцы пакінуў ён старую маці, двух меншых братоў і маладую жонку Зосю, з якою давялося яму пажыць толькі пяць месяцаў.

Вельмі сумаваў па жонцы Макар. У людзей хоць былі фотаздымкі сваіх родных і блізкіх, а ў яго нічога. Вобраз Зосі ён насіў у памяці, а ў салдацкай душы сваёй бярог любоў да яе. І часта, праводзячы маркотнымі вачыма лістаносца, ён цяжка ўздыхаў і пра сябе казаў:

— Нават прозвішча майго не ведае... А ў некаторых ведае не толькі імя жонкі, але і як цёшчу завуць.

Жахлівыя думкі пра Зосю Макар заўсёды праганяў ад сябе, як назойлівых мух. У душы ён ніколі не траціў надзеі сустрэцца з ёю, бачыць яе такую, якую насіў у сэрцы.

Пасля сталінградскай бітвы гвардзейскі полк, у якім служыў Васілёнак, быў адведзены на перафарміроўку ў тыл і стаяў у поўразбуранай казацкай станіцы. Вораг тут быў некалькі тыдняў, і то паспеў зрабіць сваю чорную справу. Што-ж ён зробіць з яго Макалаеўшчынай, з яго Зосяй? Страшна было думаць пра гэта.

Праз невялікі час полк зноў уступіў у бой. Дарогаю вайны ён ішоў на захад. У баях і бяссонніцы праходзілі дні і ночы, ногі стаміліся лічыць кіломерты, вочы прыглядзіліся да людскога гора, сэрца было перапоўнена помстай. Па спаленых сёлах, па зруйнаваных гарадах праходзілі воіны. Чалавечая фантазія не ў сілах уявіць усё тое, што пакінулі немцы на шляху свайго адступлення.

Макару асабліва запамяталася адна дзяўчына. Працятая ў грудзі штыком ляжала яна на абочыне дарогі. Гордая і маўклівая, як уся гэта спустошаная, але няскораная ворагам совецкая зямля, яна клікала байцоў да помсты. Макар глядзеў на яе чорныя растрапаныя ветрам косы, на барвовыя занізкі, што збіліся да падбародку, і мімаволі думаў: «А калі з Зосяй так?». Як не імкнуўся ён прагнаць гэту думку, але яна не давала яму спакою. У той дзень падраздзяленне Васілёнка, як ніколі, вызначылася ў баю і атрымала ад камандавання новую падзяку.

Цяжкою дарогаю вайны Макар прышоў на Украіну, яна гэта дарога пралягла праз такія непрыступныя, як пісалі немцы, рубяжы—рэкі Сейм і Дзясну. Полк падыходзіў ужо да сівога Дняпра, за якім ляжала радзіма Макара, калі яго параніла. Усё здарылася так недарэчна—і бою асаблівага не было, і на табе. Макара забралі ў санбат. У забыцці ён бачыў сваю Зосю, увесь час імкнуўся да яе, але хтосьці моцна трымаў яго за каўнер і не пускаў.

Са шпіталю, яшчэ задоўга да таго, як была вызвалена Мікалаеўшчына. Макар напісаў ліст дадому. Марудна цягнуліся дні чакання. Ліста з дому ўсё не было і не было. Ён зноў і зноў пісаў, але ўсё дарэмна.

Дзён за некалькі да таго, як Васілёнку трэба было выпісацца з шпіталю, яму прынеслі ліст. Гэта быў першы ліст, атрыманы ім за доўгія, доўгія дні вайны. Ён спачатку разгубіўся, а потым дрыжачымі рукамі схапіў ліст і запоем, як галодны есць, перачытаў яго некалькі разоў. Пісаў малодшы брат Валодзя. Ён паведамляў пра ўсе пакуты, перанесеныя ім і мамай; як яны ў лесе хаваліся, ды колькі страху нацярпеліся; пры адступленні немцы спалілі Макалаеўшчыну і жывуць яны цяпер у лазні... І толькі ў канцы ліста Валодзя коратка паведаміў, што Міша (другі брат) пайшоў у партызаны, а Зося, як прышлі немцы, перабралася да сваіх бацькоў; і яшчэ летам 1942 года яе пагналі ў Германію.

У Макара ўнутры штосьці абарвалася. Ён настояў, каб яго неадкладна выпісалі са шпіталя.

Мокрая зіма стаяла на Палессі, калі Макар прыехаў на тое месца, дзе калісь танула ў садах Мікалаеўшчына. Тут ён нарадзіўся, рос, любіў і быў любімы, а цяпер усё гэта бязлітасна зруйнавана, апаганена і растаптана чужынцам. Нязносным болем поўнілася яго сэрца. Ён доўга распытваў маці, брата, бацькоў Зосі, каб хоць што-небудзь расказалі пра яе.

— Адно табе скажу, галубок,—казала пастарэлая з выплаканымі вачыма маці Зосі: — На развітанні яна мне перадала—калі ўбачыце, дасць бог, Макара, то перадайце, што жывую мяне германцы да сябе не давязуць...

Свой полк Макар дагнаў за Мозырам. З панікшаю галавою ён сустрэў бывалых сяброў і пачаў расказваць ім горкую праўду пра сваю Зосю. Калі быў выліты ўвесь накіпеўшы боль сэрца і байцы спагадліва ўздыхнулі, у бліндаж ускочыў пасыльны.

— Таварыш Васілёнак, вас тэрмінова выклікае падпалкоўнік.

Макар выскачыў следам за пасыльным. Па ходах злучэнняў ён вышаў на зацярушаную снегам невялічкую палянку.

— Макар!.. Родненькі!..—як праз сон, пачуў ён такі знаёмы голас. Праз паляну хутка ішла дзяўчына, а з ёю падпалкоўнік. На шыі дзяўчыны цялёпкаўся аўтамат, а на шапцы ружавела чырвоная істужка партызана. Гэта была яна, Зося.

Мікола ВІШНЕЎСКІ.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: гор. Гомель, вул. Вароўская, 10.